

Csokonai Vitéz Mihály 1773-1805

Élete: Debrecenben született. Édesapja borbély és seborvos, kiváló körülmények között élnek, de apja korai halála után a család koldusbotra jut. 7 éves korától a Debreceni kollégium tanulója, ingyen tanulhatott. Leérettségizett. Magyar-Latin szakos tanár akar lenni de minden csínybe, balhéba belekeveredett. Elbocsátották az intézményből ezért nem fejezte be tanulmányait, mert a rábizott pénzt elköltötte Pesten.

--> tudaskoldulás. verseket írt, bejárta az egész országot.

- Pozsonyban járva folyóiratot alapított

- Komáromban megismerkedik Vajda Juliannával (Lillával), de amíg munkát keres, hogy hozzámelessen, a kereskedő apa máshoz adja, reménytelen helyzetűnek, száműzöttnek érezte magát.

Csurgón rövid ideig tanár, jól érzi magát, de egy tanév után gyalog indul haza Debrecenbe. Kedélybeteg, kerüli az embereket. Összerendezi költeményeit, kiegészíti őket, bevezetőket ír hozzájuk (kiadásukat nem éri meg) 1804.-ben egy temetési felolvasáson megbetegszik, és egy évnyi betegeskedés után meghal tüdőgyulladásban.

Csokonai a magyar felvilágosodás legnagyobb költője. Magas szinten összegzi korának minden jelentős irodalmi irányzatát.:

- klasszicizmust: Az este, Konstancinápoly

- szentimentalizmust: Magánossághoz, A reményhez

- népiesség (rokokó): Tartozkodó kérelem

A Magánossághoz

Szentimentalista --> természetbe menekülés (Kisasszondon írta, gyönyörű környezet)

- magány

- szomorú hangulatú, érzékeny

- halálvágy (cselekvésképtelenség)

Szerkezete:

1 versszak: - megszólítja a magányosságot

2 versszak: - miért jó a magányosság

3 versszak: ua.

4 versszak: ua. 10.

11 vsz. ismét megszólítja a magányosságot, keretes szerkezet.

2-10. vsz.: ilyenkor alkot a költő. Csak a bölcsek keresik a magányt. (Neki a magány az állandó társa) -- ellentét.

Forma: 8 soros versszak, keresztrím + párosrím, időmértékes verselés

Műfaj: kevert műfajú, **elégia + óda = elégiko-óda**

A Reményhez

Megszemélyesíti a reményt, hozzá írja a verset, megszólítja a reményt, a reménytelenség verse.

Szerkezete: megszólítja a reményt veszekszik vele az első versszakban.

- másodikban: boldogság, ami jó volt az életben (Lilla)

- harmadikban: ellentét minden rosszra fordul, elveszti Lillát.

- negyedikben: reménytelenség, ismét megszólítja a reményt, halált várja

Keretes szerkezetű.

Évszakszimbolika: A költő az évszakkal játszik. Minden évszagnak van egy jelképes értelme.

Tavaszi: születés, szerelem, boldogság, öröm

Nyár: élet

Ősz: elmúlás, öregedés, szomorú, komor hangulat

Tél: halál, komor, reménytelen.

Formája: keresztrím

verselés: időmértékes

Műfaj: elégiko-óda

A Tihanyi Ekhóhoz

Szentimentalista --> természetbe fordulás - jobban megérti mint az emberek. Az emberek elhagyták őt (Lilla, barátok). Remete életre vágyik.

Formája: viszhangos a szerkezete, a versszakok végén az utolsó sor ismétlődik.

Rímelése: - keresztrím, - párosrím, időmértékes verselés

Műfaj: elégiko-óda